

**LLEI 5/2016, DE 13 D'ABRIL,
DE LA RENDA SOCIAL GARANTIDA¹**
(BOIB núm. 47, de 14 d'abril de 2016)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La crisi social i econòmica que viuen les Illes Balears en el context de l'Estat espanyol i d'Europa provoca que hi hagi persones que estan en situació de pobresa severa, sense recursos bàsics per tenir una vida digna.

Aquestes situacions de desigualtat econòmica produeixen alhora processos de risc d'exclusió social. Tots els indicadors assenyalen que els darrers anys s'han ampliat les desigualtats socials.

A les Illes Balears la pobresa ha augmentat fins al punt que un de cada cinc illencs disposa de rendes inferiors al llindar de la pobresa i l'augment és major en els col·lectius que es troben en pobresa severa. Destaquen, entre aquests grups de població, les persones menors d'edat que pateixen privacions en necessitats bàsiques en el si de les seves famílies.

La crisi econòmica i la destrucció d'ocupació han accelerat la manca d'ingressos. El nivell històric de desocupació (més de 120.000 persones segons l'Enquesta de Població Activa de 2014) provoca que 38.500 llars a les Illes Balears, l'any 2014, tinguessin tots els seus actius en situació d'atur i que 20.900 llars a les Illes Balears no tinguessin perceptors d'ingressos.

La persistència de la desocupació posa en perill la protecció econòmica de les persones sense feina en el moment que s'exhaureixen les prestacions i els subsidis per atur. En aquest cas, el 30% del total de persones en situació d'atur ho està de fa més d'un any i més del 25%, fa dos anys que no fa feina. D'altra banda, el 58,7% del total de persones demandants d'ocupació no percep cap prestació o subsidi per desocupació.

II

La Constitució estableix l'obligació dels poders públics de promoure les condicions a fi que la llibertat i la igualtat de l'individu siguin reals i efectives, així com de remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud; i de facilitar la participació de tota la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social i, en conseqüència, per avançar en la lluita per a l'eradicació real de la pobresa en què viu una part molt important de la població. L'article de la Constitució Espanyola al qual es fa referència és l'article 9.2, que disposa que "correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2017 ([BOIB núm. 164, de 31 de desembre de 2016](#)) i per la Llei 14/2018, de 28 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2019 ([BOIB núm. 163, de 29 de desembre de 2018](#)).

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, modificat per la Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma, estableix en el títol III sota la rúbrica de les competències de la comunitat autònoma de les Illes Balears, la competència exclusiva en acció i benestar social, que inclou el desenvolupament comunitari i la integració; el voluntariat social, els complements de la seguretat social no contributiva; les polítiques de protecció i el suport a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials; les polítiques d'atenció a persones dependents, i les polítiques d'atenció a les persones i als col·lectius en situació de pobresa o necessitat social. També es recull a l'article 30, apartat 16, com a competència exclusiva de la comunitat autònoma la protecció social de la família i la conciliació de la vida familiar i laboral.

Les anteriors competències tenen el seu fonament en l'article 12.3 de l'Estatut sobre els principis rectors de l'activitat pública, en el qual s'expressa un mandat als poders públics:

“Les institucions pròpies de la comunitat autònoma de les Illes Balears, per a complir les finalitats que els són pròpies i en el marc de les competències que els atribueix aquest Estatut, han de promoure, com a principis rectors de la política econòmica i social, el desenvolupament sostenible encaminat a la plena ocupació, la cohesió social i el progrés científic i tècnic de manera que assegurí a tota la ciutadania l'accés als serveis públics i el dret a la salut, l'educació, l'habitatge, la protecció social, l'esplai i la cultura.”

III

La Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears, fixa els objectius de les polítiques de serveis socials en termes de:

- a) Millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la integració social, política, econòmica, laboral, cultural, educativa i de salut de totes les persones.
- b) Fomentar la cohesió social i la solidaritat.
- c) Detectar i atendre les situacions de manca de recursos bàsics i les necessitats socials tant de les persones com dels grups i la comunitat en general.

La llei, en la descripció de les necessitats d'atenció prioritària, destaca també les dificultats d'integració social vinculades a condicions laborals precàries, desocupació i pobresa.

L'article 25 de la Llei 4/2009 fa referència a les prestacions bàsiques garantides en els termes següents:

“La cartera de serveis garantirà la resposta immediata a les situacions d'emergència social i les prestacions que donin cobertura a les necessitats bàsiques de les persones beneficiàries d'aquesta llei.

Es consideren necessitats bàsiques:

1. L'allotjament, l'alimentació i el vestit.
2. L'accessibilitat a la informació i als recursos del sistema dels serveis socials, sense que la mancança de recursos econòmics ni les limitacions físiques ni intel·lectuals de la persona puguin impedir-ho.”

D'altra banda, a l'article 35, apartat m), s'atribueix com a competència del Govern de les Illes Balears la de crear, organitzar, finançar i gestionar els programes i els centres de serveis socials que per la seva naturalesa siguin de caràcter suprainsular.

L'article 22 de la Declaració Universal dels Drets Humans indica que tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat.

L'article 23.3 de la Declaració Universal dels Drets Humans indica que tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i la seva família una existència conforme a la dignitat humana, completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social.

La garantia d'aquestes prestacions bàsiques s'ha de procurar elevat els nivells de renda de les famílies per tal que puguin satisfer els mínims vitals. La prestació d'una renda social que asseguri la cobertura de necessitats bàsiques és un instrument que pot ser eficaç, perquè incideix en l'arrel del problema: la manca de recursos econòmics de les famílies.

IV

En el marc de l'Estratègia Europa 2020, la Comissió Europea es planteja l'objectiu de reduir en 20.000.000 el nombre de persones en situació de pobresa i exclusió social per a l'any 2020. Amb aquest objectiu, llança la Plataforma de Lluita Contra la Pobresa i l'Exclusió Social, que insta els estats membres a treballar per tal de millorar l'accés a la feina, a la seguretat social, als serveis bàsics (assistència sanitària, habitatge, etc.) i a l'educació; a utilitzar millor els fons de la Unió Europea per donar suport a la inclusió social i combatre la discriminació; i a avançar cap a la innovació social per trobar solucions intel·ligents en l'Europa que sorgeix de la crisi, especialment de cara a un suport social més eficaç. Més recentment el Comitè Econòmic i Social Europeu ha emès un dictamen per reclamar un pla de rescat social per tal de poder fer efectiva l'Estratègia Europa 2020.

La Unió Europea proclamà el 2010 l'Any europeu de lluita contra la pobresa i l'exclusió social. Tot i que la revisió intermèdia de l'Estratègia Europa 2020 està prevista per a l'any 2015, la xarxa d'entitats European Anti Poverty Network (EAPN) — involucrades en la lluita contra la pobresa i l'exclusió social en els estats membres de la UE— ha emès un informe l'octubre de 2014, l'objectiu del qual era proporcionar una síntesi de l'avaluació intermèdia que les xarxes nacionals d'EAPN han fet en relació amb els respectius programes de reforma, per tal de determinar fins a quin punt es compleixen els objectius socials de pobresa, d'ocupació i d'educació. La conclusió no és optimista i l'estudi alerta que, si bé s'han vist alguns signes de recuperació en alguns països, la crisi social d'Europa continua empitjorant: la pobresa ha augmentat en 10 milions del 2009 ençà, amb una desigualtat creixent en la majoria dels països.

Finalment, s'ha de fer esment que els partits polítics amb representació parlamentària juntament amb la Xarxa per a la Inclusió Social de les Illes Balears signaren el Pacte per a la Inclusió Social el mes d'octubre de 2014. Un dels principals objectius d'aquest marc de col·laboració era "impulsar i executar un conjunt d'actuacions dirigides a millorar les condicions dels col·lectius més vulnerables de les Illes Balears...". Una d'aquestes mesures és la "d'implementar progressivament una renda social com a prestació de dret, que inclogui els diferents perfils sociolaborals, que s'adapti a les necessitats actuals i que estigui dotada de manera adequada".

La Unió Europea reconeix el dret a una ajuda social per a garantir una existència digna en l'apartat 3 de l'article 34 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, que fa referència a la seguretat social i a l'ajut social, quan disposa que: "Per tal de combatre l'exclusió social i la pobresa, la Unió reconeix i respecta el dret a un ajut social i a un ajut d'habitatge que garanteixin una existència digna a tots els que no disposin de recursos suficients, segons les modalitats establertes pel Dret comunitari i les legislacions i pràctiques nacionals".

V

Els antecedents normatius d'àmbit autonòmic d'aquesta renda social garantida, els podem trobar en el Decret 117/2001, de 28 de setembre, de regulació de la renda mínima d'inserció, en què es va concebre la renda mínima d'inserció (en endavant, RMI) com una prestació lligada a la inserció sociolaboral. La pràctica constata que hi ha persones que difícilment poden accedir en condicions normals al mercat laboral i menys en la conjuntura actual.

Amb l'objectiu de revisar i adequar la normativa a les necessitats socials detectades sorgides arran de l'actual conjuntura socioeconòmica, en què els nous perfils de l'exclusió a les Illes Balears no s'adapten al dispositiu bàsic de l'RMI, que és el de la inserció laboral —ja que, de cada vegada, aquestes persones es troben més allunyades del mercat de treball—, es vol impulsar aquesta llei com un instrument de protecció social a la família i de lluita contra l'exclusió social.

La renda social garantida és una prestació econòmica de caràcter periòdic, que es caracteritza com un dret subjectiu, de caràcter individual, a la qual es pot accedir atesos els ingressos econòmics del nucli familiar o de convivència, de caràcter subsidiari respecte de les prestacions econòmiques que tenen un major o igual import, i complementari d'altres prestacions econòmiques que tinguin un menor import i que puguin correspondre a les persones destinatàries. El dret subjectiu a la renda social garantida no està condicionat a l'obligació de participar en cap tipus d'activitat d'inserció laboral o social.

Aquesta llei estableix els requisits per accedir al dret a la prestació econòmica, la seva durada temporal, les obligacions de la persona titular durant el temps que cobra la renda social garantida, la possibilitat de modificació de la quantia de la prestació, i la possibilitat de suspensió i de pèrdua del dret.

El finançament de la renda social garantida s'ha de fer íntegrament amb càrrec al pressupost de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i la quantia de la prestació és la mateixa que la de la renda mínima d'inserció, prevista en el Decret 117/2001, de 28 de setembre, que s'estableix en l'annex d'aquesta llei. Es preveu que aquest barem es vagi actualitzant anualment per resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació, que s'ha de publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Per altra part, la renda social garantida és una prestació de caràcter assistencial que complementa el sistema públic estatal de pensions contributives o no contributives, i en aquest sentit és una prestació dinerària que es troba exclosa de la legislació de subvencions, tal i com s'estableix a l'article 2.3.a) del text refós de la Llei de subvencions de la comunitat autònoma de les Illes Balears, aprovat pel Decret legislatiu 2/2015, de 28 de desembre, en relació amb l'article 2.4 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

L'aprovació d'una llei sobre la matèria és necessària per dissenyar un marc normatiu comú a tot el territori de la comunitat autònoma, que possibiliti que qualsevol persona ciutadana, independentment del municipi on visqui, pugui beneficiar-se de la prestació de renda social.

La llei consta de 32 articles, distribuïts en 3 títols. El primer fa referència a les disposicions generals i es divideix en dos capítols. El títol II fa referència al règim econòmic de la renda i a la seva tramitació, es divideix en dos capítols. El títol III fa referència a les infraccions i al règim sancionador. A més consta de dues disposicions transitòries i tres disposicions finals.

Finalment, consta d'un annex pel qual s'aprova el barem de la prestació de la renda social garantida. Aquest annex conté els imports per a l'exercici 2016, de manera que té caràcter transitori. No obstant això, atesa la seva referència constant al llarg de l'articulat, així com la seva transcendència a l'hora de calcular les prestacions, convé incloure'l com a annex. Així mateix, es preveu que els imports reflectits en aquest annex es puguin anar revalorant per resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació.

TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

CAPÍTOL I

OBJECTE, DEFINICIÓ I NATURALESA DE LA PRESTACIÓ

Article 1. Objecte

Aquesta llei té per objecte regular la renda social garantida de les Illes Balears com a prestació periòdica dirigida a situacions de vulnerabilitat econòmica i a la cobertura de les despeses bàsiques de les persones, famílies o altres nuclis de convivència que es trobin en situació de pobresa, d'acord amb l'article 4 d'aquesta llei.

Article 2. Definició i naturalesa de la renda social garantida

La renda social garantida:

- a) És una prestació de caràcter finalista que queda exclosa de l'àmbit d'aplicació de la normativa general de subvencions.
- b) És un dret subjectiu de totes les persones que compleixen els requisits previstos en aquesta llei i la seva concessió no està condicionada per disponibilitat pressupostària, sempre d'acord amb el calendari de desplegament de la llei.
- c) Té caràcter subsidiari respecte d'altres prestacions econòmiques, de manera que es configura com a la darrera xarxa de protecció, excepte pel que fa a l'apartat següent.
- d) Té caràcter complementari, respecte de les prestacions econòmiques que puguin correspondre a la persona titular o a qualsevol de les persones integrants del seu nucli o unitat familiar, fins a l'import que correspongui percebre en concepte de renda social.
- e) És intransferible, de manera que no pot oferir-se en garantia d'obligacions, no es pot cedir totalment ni parcialment, no pot ser objecte de compensació o descompte —excepte per al reintegrament de les prestacions percebudes

indegudament en els termes prevists en aquesta llei—, ni ser objecte de retenció o embargament, excepte en els supòsits i amb els límits prevists en la legislació general de l'Estat que hi sigui aplicable.

- f) S'articula com una prestació econòmica no condicionada a l'obligació de participar en activitats d'inserció social o laboral, sense perjudici del dret de les persones beneficiàries de la renda a participar-hi.
- g) Té, com un dels seus principals objectius, l'empoderament de les persones i la millora de les condicions que les han dut a requerir la prestació.

CAPÍTOL II

PERSONES DESTINATÀRIES, REQUISITS I OBLIGACIONS

Article 3. Definició de les persones destinatàries

A l'efecte d'aquesta llei, s'entén que són persones destinatàries:

- a) Com a titular, la persona que sol·licita i percep la prestació.
- b) Com a beneficiàries, la resta de persones que formen part del nucli familiar de la persona titular.

Article 4. Situacions de necessitat per atendre

1. Amb la renda social garantida es vol donar cobertura econòmica als col·lectius i a les situacions de necessitat següents, d'acord amb el calendari que s'estableix:

- a) Nuclis familiars monoparentals amb fills menors de 18 anys.
- b) Nuclis familiars amb parella amb fills menors de 18 anys a càrrec, i formats per dos subgrups, el de progenitors majors de 45 anys i la resta.
- c) Nuclis familiars de parelles o altres formes de convivència.
- d) Llars unipersonals.

2. Aquests col·lectius i situacions de necessitat poden ser modificats o ampliat per la Cartera Bàsica de Serveis Socials, prevista a l'article 26 de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears.

Article 5. Nucli familiar, unitat familiar i llar independent

1. A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per:

- a) Nucli familiar el grup de convivència per vincle de matrimoni o una altra relació estable anàloga i, si escau, els , seus descendents fins al primer grau. També s'inclouen dins aquesta definició les famílies monoparentals.
- b) Unitat familiar, el conjunt format per dos o més nuclis familiars, o bé per un nucli familiar i una o més llars unipersonals, que conviuen al mateix domicili i que es troben emparentats per consanguinitat fins al quart grau i per afinitat fins al segon grau.
- c) Llar independent, el marc físic de residència permanent d'un nucli familiar, d'una unitat familiar o d'una persona sola. En aquest darrer cas es defineix, a més, com a llar unipersonal.

2. A efectes d'aquesta llei s'equiparen a descendents fins al primer grau les figures administratives de tutela, acolliment i situacions anàlogues.

3. La relació de parentiu s'ha de referir respecte de la persona sol·licitant i, si escau, respecte de la seva parella.

4. Dins la mateixa unitat familiar no pot haver-hi més de dos nuclis familiars perceptors de la renda social garantida.

5. La convivència que sorgeixi per raons d'amistat, o d'altres d'anàlogues, ha de tenir el tractament de llar unipersonal, a l'efecte de la prestació econòmica de la renda social garantida.

6. No es perd la condició de llar independent quan el marc físic de residència permanent deixa de ser-ho per causes de força major, justificades adequadament a l'expedient.

Article 6. Requisits de les persones titulars

1. Tenen dret a les prestacions de la renda social garantida, en les condicions previstes en aquesta llei, totes les persones en les quals concorrin les circumstàncies següents:

- a) Que estiguin empadronades en qualsevol dels municipis de les Illes Balears.
- b) Que acreditin una residència a les Illes Balears amb un mínim de 36 mesos d'antelació a la data de presentació de la sol·licitud, dels quals, 24 mesos han de ser de residència efectiva i 3 mesos, com a mínim, han de ser immediatament abans de la presentació de la sol·licitud.
- c) Que constitueixin una llar independent, com a mínim, 6 mesos abans de la data de presentació de la sol·licitud. Resten exemptes d'aquest requisit les persones que es trobin en alguna de les situacions següents:
 - Que tinguin persones amb discapacitat al seu càrrec.
 - Que siguin víctimes de violència de gènere.
 - Que es trobin en procés de separació, divorci o amb conflictes familiars que impliquen una separació immediata del nucli familiar.
 - Que es trobin en procés de desnonament.
- d) Que siguin majors de 25 anys. Queden exemptes d'aquest requisit les persones majors d'edat que tinguin menors o persones amb discapacitat al seu càrrec, o que siguin víctimes de violència de gènere.
- e) Que el nucli familiar no disposi de cap ingrés econòmic o que, en cas de disposar-ne, aquests ingressos siguin inferiors a l'import que els correspondria d'acord amb el barem de la renda social garantida, indicat a l'annex.
- f) Que la persona sol·licitant no tinguí dret a percebre altres prestacions públiques l'import de les quals superi la prestació econòmica bàsica de la renda social.
- g) Que la persona sol·licitant, o qualsevol de les persones integrants de la unitat familiar, no hagi renunciat a una oferta de treball adequada o hagi causat baixa voluntària a la seva feina en els tres mesos anteriors a la presentació de la sol·licitud de la renda social garantida.
- h) Que la persona sol·licitant no sigui beneficiària de la renda social garantida o de la renda mínima d'inserció com a membre d'un altre nucli familiar.

2. Reglamentàriament es podran establir excepcions al compliment dels requisits prevists per l'apartat anterior.

Article 7. Obligacions de les persones destinatàries

Les persones destinatàries de la renda social garantida estan obligades a:

- a) Destinar la quantia econòmica de la prestació de la renda social a la finalitat per a la qual s'ha atorgat, d'acord amb els articles 142 i següents del Codi Civil.

- b) Administrar els recursos disponibles de manera responsable, amb la finalitat d'evitar l'agreujament de la situació econòmica o de la situació d'exclusió.
- c) Comunicar, en el termini màxim de 10 dies, a l'òrgan instructor, els canvis de situació personal o patrimonial que puguin modificar, suspendre o extingir el dret a la prestació que en aquells moments tengui reconeguda.
- d) Reclamar qualsevol dret econòmic que els pugui correspondre per qualsevol títol, i exercir les accions corresponents per a fer-lo efectiu. En els casos que els condicionants socials o culturals n'impossibilitin la reclamació, l'administració es reserva excepcionalment el dret d'exercir les actuacions que consideri oportunes, amb l'acord previ amb la persona titular.
- e) Sol·licitar la prestació a la qual legalment tengui dret, si n'és el cas, qualsevol de les persones destinatàries, o interposar la reclamació judicial corresponent, en el cas que tengui legalment dret a percebre una pensió alimentària del o de la cònjuge o altres parents.
- f) Amb caràcter general, estar inscrites com a demandants de feina i no rebutjar una oferta de treball adequada segons la normativa laboral vigent.
- g) Reintegrar l'import de les prestacions indegudament percebudes.
- h) Residir de forma efectiva i continuada a les Illes Balears durant tot el període de percepció de la prestació. No computen com a absències les sortides del territori de les Illes Balears, prèviament comunicades a l'òrgan que en fa el seguiment, que no superin un mes, en un període de 12 mesos.
- i) Assistir a les entrevistes a què siguin citades per part de l'òrgan instructor a l'efecte de seguiment de la situació.
- j) Atendre els requeriments i col·laborar amb les actuacions de comprovació que dugui a terme l'administració.
- k) Comunicar qualsevol canvi de domicili habitual de les persones destinatàries.
- l) Complir totes aquelles obligacions que es prevegin reglamentàriament.

TÍTOL II

RÈGIM ECONÒMIC I TRAMITACIÓ DE LA PRESTACIÓ

CAPÍTOL I

IMPORT DE LA PRESTACIÓ ECONÒMICA I RÈGIM ECONÒMIC

Article 8. Import de la prestació econòmica

1. L'import de la prestació econòmica de la renda social garantida es compon per la prestació bàsica de caràcter periòdic, a la qual s'hi afegiran les prestacions complementàries de caràcter finalista que corresponguin en funció de les càrregues familiars de la persona sol·licitant.

2. Aquestes prestacions complementàries es calculen en funció de les persones integrants del nucli familiar i d'acord amb els percentatges següents:

- a) 30% de la quantia bàsica per la primera persona integrant addicional.
- b) 20% de la quantia bàsica per la segona persona integrant addicional.
- c) 10% de la quantia bàsica per cadascuna de les restants persones integrants del nucli familiar, fins a l'import màxim previst en el barem de la prestació.

3. En cap cas el còmput total de la prestació bàsica i de les prestacions complementàries no pot ser superior al 125% del salari mínim interprofessional.

4. L'import mínim de la renda social garantida és del 25% de la prestació bàsica, arrodonint-la a la centena superior.

5. El barem de la prestació econòmica de la renda social garantida, contingut en l'annex, s'ha de revalorar anualment, mitjançant resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació, d'acord amb el percentatge que a aquests efectes s'aprovi anualment en la llei per la qual s'aprovin els pressuposts generals de la comunitat autònoma. Aquesta resolució s'ha de publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

6. Quan la persona sol·licitant sigui integrant d'un nucli familiar, que convisqui en una unitat familiar més àmplia, el conjunt de la unitat familiar en cap cas no pot acumular, entre els recursos propis i els que els correspondria de l'aplicació del barem, una quantia superior al doble del barem corresponent al nucli familiar sol·licitant.

Article 9. Càlcul de l'import de la prestació econòmica

1. A l'efecte del càlcul de l'import de la prestació econòmica:

- a) S'han de sumar la prestació bàsica i, si s'escau, totes les prestacions complementàries que corresponguin al nucli familiar.
- b) S'han de descomptar de l'import anterior els ingressos computables.

2. Es computen com a ingressos els percebuts per les persones destinatàries de la renda social pels conceptes següents:

- a) Les pensions de jubilació, discapacitat, viduïtat i orfandat, les prestacions i els subsidis per desocupació, i les pensions d'aliments reconegudes judicialment i efectivament percebudes.
- b) Els rendiments de treball remunerat.
- c) Els rendiments econòmics que es deriven de l'explotació dels béns mobles i immobles.
- d) Qualsevol altre ingrés no previst expressament.

3. No es computen les prestacions finalistes com les ajudes puntuals d'emergència, beques d'escoleta infantil i menjador, beques de formació per a persones adultes, ajudes per fills i/o filles a càrrec, ajudes per al lloguer, ajudes econòmiques del sistema d'atenció a la dependència, així com els ajuts per acolliments familiars.

Article 10. Finançament de la renda social garantida

La renda social garantida s'ha de finançar amb càrrec als pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, sense perjudici de les aportacions que hi puguin fer altres ens.

Aquest pressupost s'incrementarà progressivament amb l'objectiu d'assolir la cobertura del conjunt de la població susceptible d'acollir-se a aquesta prestació.

CAPÍTOL II

GESTIÓ DELS EXPEDIENTS DE LA PRESTACIÓ

SECCIÓ 1a

NORMES GENERALS, SOL·LICITUD I PROCEDIMENT

Article 11. Òrgan competent en la gestió de la renda

La Conselleria de Serveis Socials i Cooperació és l'òrgan competent per concedir, modificar, renovar, suspendre o extingir la prestació econòmica de la renda social garantida de les Illes Balears.

Article 12. Inici del procediment i presentació de sol·licituds

1. El procediment administratiu per concedir la prestació econòmica s'ha d'iniciar a instància de part, per mitjà d'una sol·licitud de la persona interessada i d'acord amb el model que la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació posi a disposició de les persones interessades en les seves oficines d'informació i en la seva seu electrònica. Aquest model indicarà la documentació que cal adjuntar.

2. La sol·licitud s'ha de presentar preferentment en el registre general de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, sense perjudici de la possibilitat de presentació, conforme al que es disposa en l'article 38 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i a través de la seu electrònica.

Article 13. Revisió i esmena de la sol·licitud

1. L'òrgan instructor ha de comprovar que tant la sol·licitud com la documentació adjunta són completes i correctes. Així mateix, pot sol·licitar a altres organismes les dades i els informes que calguin, en el qual cas es farà amb l'autorització prèvia de la persona sol·licitant.

2. Si la sol·licitud no compleix els requisits necessaris o falta documentació, s'ha de requerir la persona sol·licitant perquè, en un termini de deu dies, esmeni la falta o adjunti els documents preceptius.

Article 14. Comprovació dels requisits

1. Una vegada completada la sol·licitud, l'òrgan instructor ha de comprovar la concurrència dels requisits establerts a l'article 6 d'aquesta llei, i ha d'eleva la proposta de resolució a la consellera o al conseller.

2. No obstant l'anterior, si en la comprovació es constatés que s'han produït variacions sobrevingudes que afectin el reconeixement del dret o la determinació de l'import mensual o que hi ha circumstàncies no comunicades per la persona sol·licitant, amb anterioritat a l'emissió de la proposta, se li han de posar els fets de manifest, i s'ha de concedir un termini de deu dies per formular al·legacions i, si escau, aportar la documentació necessària.

3. Quan es comprovi que la persona sol·licitant compleix tots els requisits, però manca informació d'alguna persona integrant del nucli a efectes d'establir les prestacions complementàries, s'ha d'aprovar la prestació bàsica a favor de la persona sol·licitant. Una vegada rebuda la informació restant, si s'escau, s'ha de dictar resolució amb l'import total que correspon a la unitat familiar. Aquesta nova resolució produirà

efectes a partir de la data que s'hi indiqui, sense que en cap cas no pugui tenir efectes retroactius.

Article 15. Resolució del procediment

1. En el termini de tres mesos des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, la consellera o el conseller ha de dictar i notificar la resolució. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi dictat i notificat la resolució, s'ha d'entendre desestimada la sol·licitud.

2. La resolució estimatòria ha d'establir, entre d'altres, la quantia de la prestació, la relació de drets i obligacions que corresponguin a les persones destinatàries i la data a partir de la qual la prestació reportarà efectes econòmics.

Article 16. Comunicació i cessió de dades

1. Es considerarà que les persones interessades que hagin signat la sol·licitud, llevat de declaració expressa en contra, donen el seu consentiment perquè les administracions i organismes públics, en els termes prevists en la legislació reguladora de la protecció de dades de caràcter personal, comuniquin a la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació les dades d'aquest caràcter i, en concret, les relatives a la identificació personal, el padró, la situació laboral, el cobrament de pensions o prestacions públiques, si n'és el cas, la situació de discapacitat i la situació civil i de parentiu, pròpia i dels descendents menors d'edat.

2. Quan la situació econòmica patrimonial de les persones interessades s'hagi d'acreditar mitjançant certificacions emeses per l'Administració tributària estatal, les persones interessades han d'autoritzar la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació perquè sol·liciti directament aquestes certificacions.

Article 17. Durada de la prestació econòmica

1. La prestació s'ha de mantenir mentre subsisteixin les causes que en motivaren la concessió, excepte que concorrin les causes de suspensió o extinció establertes en aquesta llei o en el seu desenvolupament reglamentari.

2. Als efectes del que disposa el punt anterior, la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació ha de revisar anualment el manteniment de les circumstàncies que motivaren la seva concessió, i les persones destinatàries estan obligades a comunicar qualsevol alteració d'aquestes circumstàncies, d'acord amb l'apartat c) de l'article 7 d'aquesta llei.

3. Quan s'extingeixi la prestació, han de transcórrer 3 mesos des de la resolució que n'acordi l'extinció per poder presentar una nova sol·licitud.

Article 18. Pagament de la prestació econòmica

1. La concessió de la renda social garantida ha de reportar efectes econòmics a partir del primer dia del mes següent a la data de resolució de la concessió.

2. ²Això no obstant, i sempre que la resolució sigui estimatòria, s'estableixen les normes especials següents respecte dels efectes econòmics de la prestació:

² Apartat modificat per la Llei 14/2018, de 28 de desembre, esmentada en la nota 1.

- a) En tots els casos en què no sigui aplicable el que preveu l'article 13.2 en relació amb l'esmena de les sol·licituds, els efectes econòmics es produiran a partir del primer dia del mes següent a la data de registre d'entrada de la sol·licitud.
 - b) Quan hagi transcorregut el termini de tres mesos a què es refereix l'article 15.1, els efectes econòmics es produiran a partir del primer dia del mes següent del compliment del termini esmentat.
3. Els pagaments s'han d'efectuar per mensualitats vençudes.

SECCIÓ 2a MODIFICACIÓ, SUSPENSIO I EXTINCIÓ

Article 19. Revisió del compliment dels requisits i de les obligacions

1. L'òrgan instructor pot comprovar d'ofici, en qualsevol moment, el manteniment dels requisits que motivaren la concessió de la prestació així com la seva quantia.
2. L'òrgan instructor pot fer el seguiment del compliment de les obligacions per part de les persones destinatàries, previstes a l'article 7 d'aquesta llei. A aquests efectes, es pot requerir la compareixença personal a les persones beneficiàries titulars, així com requerir la documentació que acrediti el compliment dels requisits establerts per percebre la renda social garantida.

Article 20. Modificació de la prestació econòmica

1. La prestació econòmica concedida inicialment pot experimentar modificacions com a conseqüència dels canvis esdevinguts a la unitat familiar, que poden ser tant de caràcter personal, com econòmic.
2. El procediment de modificació de la prestació econòmica es pot iniciar d'ofici o a instància de part.
3. El procediment iniciat d'ofici quan derivi d'una comprovació per la pròpia administració s'haurà de comunicar a la persona beneficiària titular, qui disposarà d'un termini de deu dies per fer les al·legacions o aportar la documentació que estimi convenients.
4. Quan la modificació derivi de la incorporació de qualsevol de les persones destinatàries a un lloc de treball normalitzat, els ingressos que se'n derivin s'han de computar en un 50% a efectes del càlcul de l'import de la prestació per un període de 6 mesos des de la resolució que acordi aquesta modificació i mentre duri el contracte de treball. Una vegada transcorregut aquest període s'han de descomptar íntegrament.

Article 21. Suspensió de la prestació econòmica

1. La prestació econòmica es pot suspendre per algun dels motius següents:
 - a) Quan temporalment el còmput total d'ingressos superi l'equivalent al màxim del barem de la prestació.
 - b) Quan s'estigui instruint un procediment sancionador i a proposta de l'òrgan instructor.
 - c) Mentre es tramiti la modificació o l'extinció de la prestació.
 - d) Quan la persona beneficiària titular sigui internada, per un període superior a un mes i amb caràcter temporal, en un centre o institució d'internament en els quals tenguí cobertes les necessitats bàsiques de subsistència.

- e) Quan les persones destinatàries no atenguin els requeriments o no col·laborin amb les actuacions de comprovació que du a terme l'administració.
 - f) Els que es prevegin reglamentàriament.
2. Els efectes de la suspensió s'han de determinar en la resolució que l'acordi.
3. La desaparició de les circumstàncies que hagin motivat la suspensió de la prestació econòmica ha de donar lloc, a instància de l'òrgan instructor, a la represa dels efectes econòmics de la prestació que tenia concedida la persona titular abans que se'n resolgués la suspensió.

Article 22. Extinció de la renda social

1. La prestació de la renda social s'extingeix per alguna de les causes següents:
- a) Per la modificació de les condicions tingudes en compte per a la concessió de la prestació.
 - b) Per la pèrdua d'algun dels requisits exigits a la persona titular per al seu reconeixement, prevists a l'article 6 d'aquesta llei.
 - c) Per l'incompliment greu, per part de les persones destinatàries, de les obligacions previstes en l'article 7 d'aquesta llei.
 - d) Per traslladar la residència a un municipi situat fora de les Illes Balears.
 - e) Per l'actuació fraudulenta o el falsejament de dades encaminades a l'obtenció, la conservació o l'augment de la renda social garantida.
 - f) Per la mort de la persona beneficiària titular. En aquest cas, la persona de major edat, sempre que hagi complert la majoria d'edat, o la persona física que exerceixi la tutela o la guarda i custòdia, que formi part del nucli familiar, pot subrogar-se en la posició de la persona titular de la prestació, sempre que es continuï complint la resta de requisits per ser-ne beneficiària prevists en aquesta llei.
 - g) Per la renúncia de la persona titular.
 - h) Per les que es prevegin reglamentàriament.
2. La Conselleria de Serveis Socials i Cooperació pot actuar d'ofici quan tengui coneixement d'alguna d'aquestes circumstàncies, i posar-ho en coneixement de la persona beneficiària titular, qui disposarà d'un termini de deu dies hàbils per fer les al·legacions o aportar la documentació que estimi convenient.

Article 23. Reintegrant de la prestació

Les persones destinatàries, per iniciativa pròpia o per requeriment de l'administració, han de reintegrar les quanties rebudes per error o percebudes indegudament quan es produeixin algunes de les causes d'extinció o suspensió de la prestació, per modificació de la prestació o qualsevol altra causa admesa en dret, d'acord amb l'article 40 del Decret 75/2004, de 27 d'agost, de desplegament de determinats aspectes de la Llei de finances i de les de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i amb l'article 77 de la Llei 14/2014, de 29 de desembre, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

SECCIÓ 3a
COMISSIÓ TÈCNICA DE LA RENDA SOCIAL GARANTIDA

Article 24. La Comissió Tècnica de la renda social garantida

1. Es crea la Comissió Tècnica de la renda social garantida, adscrita a la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, amb les funcions següents:

- a) Valorar periòdicament la implementació del programa.
- b) Resoldre dubtes i al·legacions que puguin presentar les persones interessades.
- c) Proposar modificacions en la reglamentació de la renda.
- d) Instruir els expedients sancionadors.
- e) Elevar els informes de valoració i les propostes de modificació a la consellera o al conseller de Serveis Socials i Cooperació i als òrgans de coordinació i participació autonòmics del sistema de serveis socials.

2. Aquesta comissió ha d'estar formada per, com a mínim, tres persones funcionàries adscrites a la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, que han de ser nomenades per la seva consellera o conseller indicant, d'entre elles, les persones que n'han d'exercir la presidència i la secretaria.

3. Mitjançant reglament es poden determinar les funcions, la composició i el règim de funcionament de la Comissió Tècnica de la renda social garantida.

**TÍTOL III
RÈGIM SANCIONADOR**

Article 25. Subjectes responsables

Són subjectes responsables les persones físiques a les quals siguin imputables les accions o omissions constitutives d'infraccions tipificades en aquest títol.

Article 26. Infraccions

1. Constitueixen infraccions administratives les accions o omissions de les persones titulars de la prestació econòmica de la renda social tipificades com a tals en aquesta llei, que poden ser especificades en els reglaments que la despleguin. Les infraccions no poden ser objecte de sanció sense la prèvia instrucció del procediment oportú.

2. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

Article 27. Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

- a) L'incompliment de l'obligació de comunicar qualsevol canvi de domicili de la persona titular, qualsevol modificació dels ingressos percebuts o del nombre de persones integrants de la unitat familiar, o d'altres requisits per percebre la renda, encara que d'aquests canvis no es derivi percepció, modificació o conservació indeguda de la renda.
- b) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la renda social garantida, sabent que no es compleixen els requisits per tenir-la, encara que d'aquestes actuacions no se'n derivi l'obtenció o la conservació pretesa.
- c) La negativa injustificada a acudir a les cites requerides per la conselleria.

Article 28. Infraccions greus

Són infraccions greus:

- a) La reincidència en una falta lleu en un termini d'un any.
- b) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la renda social, sabent que no es compleixen els requisits per tenir-la, quan d'aquestes actuacions se n'hagués derivat una percepció indeguda de la prestació econòmica en una quantia inferior o igual al 100% de la quantia màxima de la renda social que pogués correspondre amb caràcter anual a una unitat familiar de les característiques de la persona infractora.
- c) La utilització de la prestació per a finalitats diferents de les establertes en aquesta llei.

Article 29. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus:

- a) La reincidència en una falta greu en el termini de 3 anys.
- b) Les actuacions dirigides a obtenir o conservar la renda social, sabent que no es compleixen els requisits per tenir-la, quan d'aquestes actuacions se n'hagués derivat una percepció indeguda de la prestació econòmica en una quantia superior al 100% de la quantia màxima de la renda que pogués correspondre amb caràcter anual a una unitat familiar de les característiques de la persona infractora.

Article 30. Sancions

1. Les infraccions lleus se sancionen amb l'extinció de la prestació econòmica i la prohibició d'accés a aquesta en un període no inferior als 6 mesos ni superior als 12.
2. Les infraccions greus se sancionen amb l'extinció de la prestació econòmica i la prohibició d'accés a aquesta en un període no inferior als 13 mesos ni superior als 23.
3. Les infraccions molt greus se sancionen amb l'extinció de la prestació econòmica i la prohibició d'accés a aquesta en un període no inferior als 24 mesos ni superior als 36.

Article 31. Òrgans competents en el procediment sancionador

1. L'òrgan competent per instruir els procediments sancionadors és la Comissió Tècnica de la renda social garantida de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.
2. L'òrgan competent per resoldre els procediments sancionadors és la consellera o el conseller de Serveis Socials i Cooperació.

Article 32. Règim supletori i procediment sancionador

En tot allò no previst en aquesta llei, així com pel que fa al procediment sancionador, s'ha d'aplicar el títol IX de la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL³

Disposició adicional única. Complement de renda social garantida

1. Totes les persones residents a les Illes Balears que siguin beneficiàries d'una pensió no contributiva poden sol·licitar un complement de renda social garantida per un import màxim equivalent al mínim establert en l'apartat 4 de l'article 8 d'aquesta llei, sempre que el reconeixement d'aquest complement, d'acord amb la normativa aplicable a les pensions no contributives, no afecti l'import o el dret a rebre la pensió no contributiva.

En tot cas, l'import del complement de renda social garantida disminuirà proporcionalment per ajustar els ingressos a la limitació anterior, llevat que d'aquest ajust es derivi un import a complementar inferior a 30 euros, cas en el qual es perdrà el dret al complement.

2. En aquests casos, es considera com a persona beneficiària de la renda social garantida, únicament, la persona titular de la pensió no contributiva.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Implementació de la renda social garantida

1. A partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei només podran tenir dret a la renda social garantida els nuclis familiars sense ingressos i amb fills i/o filles menors d'edat a càrrec, sempre i quan compleixin els requisits establerts.

2. La implementació de la renda social garantida respecte dels nuclis familiars de parelles, de persones soles o d'altres formes de convivència sense menors d'edat a càrrec ha de ser progressiva, mitjançant la seva inclusió dins de la Cartera Bàsica de Serveis Socials.

Disposició transitòria segona. Regles procedimentals aplicables fins al desenvolupament reglamentari

1. Fins que no es produeixi el desplegament reglamentari d'aquesta llei, la Direcció General de Planificació i Serveis Socials és l'òrgan instructor de la renda social garantida.

2. Sempre i quan s'hagi implementat el sistema informàtic que ho faci possible, les sol·licituds de renda social garantida també es poden presentar telemàticament, a través del registre telemàtic de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, per la qual cosa cal disposar d'un dels certificats electrònics reconeguts per la comunitat autònoma de les Illes Balears, d'acord amb l'establert en la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic de la ciutadania als serveis públics, i normativa autonòmica aplicable.

En aquest darrer cas, la documentació requerida es pot annexar a la sol·licitud, en el moment de trametre-la, o autoritzar a l'administració la consulta de les dades contingudes en els certificats, en aquells casos que hi hagi aquesta opció. Així mateix, es poden rebre les notificacions que hagi de fer l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, referides a aquest procediment, a través del sistema de

³ Disposició afegida per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, i, posteriorment, modificada per la Llei 14/2018, de 28 de desembre, ambdues esmentades en la nota 1.

notificaciones telemàtiques, disponible en el portal esmentat, si així ho indica l'imprès de la sol·licitud i s'ha donat d'alta en el sistema.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Habilitació normativa

S'autoritza el Govern de les Illes Balears per dictar les normes de desenvolupament d'aquesta llei.

Disposició final segona. Inclusió de la renda social garantida dins la Cartera Bàsica de Serveis Socials de les Illes Balears 2011-2014

S'afegeix dins el contingut de la Cartera Bàsica de Serveis Socials de les Illes Balears 2011-2014, regulada pel Decret 56/2011, de 20 de maig, pel qual s'aprova la Cartera Bàsica de Serveis Socials de les Illes Balears 2011-2014, la prestació derivada de la renda social garantida.

Disposició final tercera. Entrada en vigor

Aquesta llei entrarà en vigor el mes següent de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX

BAREM DE LA PRESTACIÓ DE LA RENDA SOCIAL GARANTIDA DE LES ILLES BALEARS

Imports per a l'exercici 2016

Prestació bàsica mensual:	429,20 €
Còmput total màxim mensual:	776,58 €
Prestació econòmica mínima:	108,00 €

Prestacions addicionals per a altres membres del nucli familiar (mensual)

concepte	% pb (*)	import unitari	import total
Primera persona	100	429,20	429,20
Segona persona	30	128,75	557,96
Tercera persona	20	85,84	643,80
Quarta persona	10	42,92	686,72
Cinquena persona	10	42,92	729,64
Sisena persona	10	42,92	772,56
Setena persona	0,94	4,02	776,58

(*) % PB: Percentatge de la prestació bàsica.

1. L'import de la prestació és d'un mínim de 108,00 € fins a un màxim de 776,58 € mensuals. Tot això depèn del nombre de membres del nucli familiar.
2. La durada de la prestació és de 12 pagaments mensuals, prorrogables per anys naturals mentre es compleixin els requisits de concessió.
3. Les prestacions previstes s'han de revalorar anualment d'acord amb l'article 8 d'aquesta llei, mitjançant resolució de la consellera o del conseller de Serveis Socials i Cooperació que s'haurà de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.